Doma v Moravském krasu

jaro – léto 2008

ZDARMA

Deset nových certifikátů

Značkou Moravský kras – regionální produkt mohou od zasedání certifikační komise označovat výrobci dalších deset produktů.

Tajemná minulost

Putování na Staré Hradisko vás zavede do míst nedaleko Prostějova, kde žili staří Keltové.

Plán vycházek

Poznávejte s odborníky okolí míst v nichž žijete. Dozvíte se mnoho zajímavého o Moravském krasu

Doma v MORAVSKÉM KRASU

Noviny pro milovníky Moravského krasu a okolí.

Byli jsme na veletrhu REGIONTOUR 2008

Regiontour je největší středoevropský veletrh cestovního ruchu. Letos se na něm představilo 1 455 firem ze 32 zemí. Podívat se přišlo 36 000 návštěvníků.

Poprvé se na Regiotouru prezentovala Místní akční skupina Moravský kras. Na stánku dostali prostor k prezentaci i držitelé značky Moravský kras – regionální produkt. Světlana Tioková z Ruprechtova představila tvaroslovné pečivo, Soňa Čermáková malované kameny, kozí sýry nabízela farma rodiny Sedlákových ze Šošůvky, kolemjdoucí ochutnali i plísňový sýr Niva Extra z Mlékárny Otinoves. Upoutala prezentace společnosti ZEMSPOL a.s. Sloup, nechyběla ani propagace Pivovaru Černá Hora, nejstaršího na Moravě, který je lídrem v rozvoji cestovního ruchu regionu i podpory regionálních produktů Moravského krasu.

„Návštěvníci měli možnost získat informace o turistických zajímavostech Moravského krasu a celé Drahanské vrchoviny, která zůstává bez hlavního magnetu pro turisty, jeskyní Moravského krasu, z hlediska cestovního ruchu doposud neobjevenou destinací. Nabídka nových turistických produktů v příštích letech to určitě změní," řekl po veletrhu Jozef Jančo, manažer MAS Moravský kras o.s.

MAS Moravský kras má partnery na Slovensku

Místní akční skupina Moravský kras hledá partnery nejen v rámci České republiky, ale i v jiných zemích. Prvním zahraničním partnerem je skupina Dolina Baryczy z Polska a na jaře se zástupci MAS vydali na návštěvu na Slovensko. Navštívili obec Lehnice ležící na Žitném ostrově nedaleko Bratislavy a setkali se s jejími představiteli i se starosty okolních obcí. Ti se snaží spojit do mikroregionu Dunajská magistrála, který by měl vlastní strategii rozvoje, především v oblasti cestovního ruchu. Tématem společného jednání byla především výměna zkušeností. Našlo se i mnoho společných témat a návrhů na budoucí spolupráci.

Místní akční skupina se tak zapojuje do operačního programu Přeshraniční spolupráce Česká republika – Slovenská republika, jehož cílem je posílení kontaktů a součinnosti institucí a obyvatel, zvýšení konkurenceschopnosti přeshraničního regionu, budování společné dopravní a technické infrastruktury a rozvoj cestovního ruchu.

Připravujeme nové projekty

V současné době probíhá příprava strategického plánu Místní akční skupiny Moravský kras pro podání žádosti do 2. kola výběru MAS na období let 2007 – 2013. V prvním kole bylo vybráno osmačtyřicet MAS, ve druhém jich bude dvaatřicet. Naše skupina se nemohla účastnit prvního kola, protože byla vybrána do programu LEADER ČR 2007, v němž byla úspěšná. V rekordně krátkém čase dvou měsíců se v Moravském krasu uskutečnilo šest investičních projektů s celkovými náklady 3,820 mil. korun.

Na kozí farmě v Šošůvce byl dobudován multifunkční areál, v Ostrově u Macochy vznikla lávka pro pěší přes přírodní závrt. Obec Račice – Pístovice získala víceúčelovou komunální techniku a Krásenští zemědělci mulčovač. V areálu Pivovaru Černá Hora už pracuje malá pekárna a ve Veselici slouží turistům nové informační a prodejní místo místních produktů.

Vedení akční skupiny připravuje projekt spolupráce s MAS Moravská cesta a MAS Regionu Poodří a MAS Dolina Baryczy v Polsku. Bude zaměřen na rozvoj cestovního ruchu a marketing místních produktů. Pracuje se také na projektu Společně v regionech – společně v Evropě do operačního programu přeshraniční spolupráce Slovensko – Česko, zaměřeného na rozvoj služeb cestovního ruchu a propagace území MAS Moravský kras a Mikroregionu Dunajská magistrála na Žitném ostrově.

„Intenzívně jsme spolupracovali na přípravě projektů do Programu rozvoje venkova. Ve druhé výzvě jsme připravil jedenáct žádostí, sedm bylo schváleno," říká manažer Jozef Jančo a připomíná, že úspěšný byl projekt Kásensko krásnější, uskuteční se oprava stropu kaple v Ježkovicích a dojde tam k úpravě veřejných prostranství, opravy se dočká i most přes potok Bílá voda v Holštejně a vznikne pěší trasa s názvem Vilémovice – brána do Moravského krasu. Další prostředky budou vynaloženy na vzdělávání podnikatelů v zemědělství, lesnictví a potravinářství v modelových lokalitách a dojde i na projekt Na venkově pro venkov.

Úspěšně pokračuje značení místních produktů v Moravském krasu a okolí. Registrovanou značkou se už může pyšnit šestnáct (?) produktů.

Maska se bude podílet na realizaci tříletého projektu zaměřeného na osvětu a propagaci obnovitelných zdrojů energie na venkově, podpořeného z programu Evropské komise INTENSE. Nositelem projektu je Baltic Environmental Forum z Rigy (Lotyšsko).

Vápeníček hledá nové pomocníky

Občanské sdružení Vápeníček působí v Lipovci od roku 2002. Jeho název vychází z činnosti lipoveckých předků, kterou bylo pálení vápna, čímž byl Lipovec po několik století proslaven.

Prvním počinem občanského sdružení bylo zajištění sjezdu rodáků při příležitosti 140. výročí Obce sokolské a 82. výročí založení Sokola Lipovec. Oslava se konala v nově zrekonstruované sokolovně, která se stala důstojným kulturním stánkem. Při této příležitosti vydal Vápeníček publikaci o historii obce a Sokola Lipovec. První výborně zvládnutá akce se stala inspirací pro další činnost, která se soustředila do několika oblastí. Vápeníček začal pořádat tématické velikonoční a vánoční výstavy, které jsou dnes známé i v širokém okolí a jejich popularita rok od roku stoupá. O výstavu betlémů v roce 2005 vysílala reportáž i Česká televize. Ve stejném roce též Vápeníček zajistil oslavy 220 let vzniku školství v Lipovci a znovuobnovení farnosti, které byly spojeny s 60. výročím konce 2. světové války a návratu násilně vystěhovaných občanů. Při této příležitosti byl vydán Almanach 2005, v obci se konala i přehlídka historických vojenských vozidel.

V Lipovci na pozvání Vápeníčku vystupují různé amatérské i profesionální divadelní soubory. Sdružení spolupracuje i s ostatními spolky. Zajišťují sportovní akce k Mezinárodnímu dni dětí, výlety do přírody, karnevaly, nebo turnaj v nohejbalu. Oblíbené jsou pracovní dílny zaměřené na tradiční řemesla lidové tvořivosti. Vápeníček pořádá i zajímavé přednášky a semináře, zajišťuje různé druhy relaxačního cvičení, jógu či masáže.

Práce členů Vápeníčku je dobrovolná. Na škodu je stále méně početná členská základna, kterou je třeba doplnit a omladit. Na větších akcích pořádaných občanským sdružením se ale naštěstí spolupodílejí i dobrovolníci a aktivní děti z místní školy. A tak se zdá, že i v dalším období se najde vždy dosti obětavých lidí, kteří budou schopní navázat na tradici venkovské pospolitosti a dobrovolné činnosti.

Jan Celý, člen sdružení

Střípky odjinud

Tři nové regionální značky

V roce 2007 pomáhalo REC ČR zavést regionální značení ve třech nových regionech. Finance z norských umožnily vznik značek MORAVSKÉ KRAVAŘSKO regionální produkt® (oblast na horním toku řeky Odry) a GÓROLSKO SWOBODA regionální produkt® (přeshraniční mikroregion na Jablunkovsku, který zasahuje kromě Česka také do Polska a na Slovensko). Třetí značka VYSOČINA regionální produkt® začala působit na území celého kraje Vysočina. „Ve všech třech regionech probíhaly přípravy na spuštění stejně – došlo k několika seminářům, kde jsme společně s místními výrobci a aktéry upravovali pravidla značení a certifikační kritéria, tak aby byla šitá na míru potřebám každého regionu," popisuje Iva Dyková z REC ČR. „Z těchto seminářů vzešly také názvy a vzhled jednotlivých značek, stejně jako složení Certifikační komise, která je ustanovena v každém regionu samostatně," dodává Dyková.

Výrobků s regionální značkou přibývá

Nejen v Moravském krasu se regionální značce daří. Také v dalších regionech průběžně zasedají Certifikační komise, na kterých jsou posuzovány žádosti o udělení značky.

Nejvíce certifikátů je prozatím uděleno na Šumavě (32) a v Beskydech (29). I v Orlických horách výrobků nedávno přibylo a nyní jich tu značku nosí 12. Nové značky mají od konce roku 2007 také své první držitele: deset v Moravském Kravařsku, 17 v Górolské Swobodě a sedm na Vysočině. V Krkonoších má v současnosti devět výrobků platný certifikát. Ve všech regionech dohromady bylo zatím uděleno 141 certifikátů, z nichž 135 je platných. Ani počet regionálních značek v ČR pravděpodobně na osmi nezůstane. V Polabí bude značení spuštěno již v létě 2008 a další regiony projevují zájem (Podkrkonoší, Prácheňsko, Haná, Horní Pomoraví, České Švýcarsko).

(pokračování rubriky na straně 4)

Zeptejte se místních

Vaříme s Nivou

Štrůdl s Nivou a špenátem

Na troše oleje dozlatova osmahneme cibulku, přidáme špenát a podusíme. Pak přidáme nastrouhanou Nivu, smetanu a dochutíme česnekem a solí. Necháme vychladnout. Listové těsto vyválíme na slabší placku, potřeme nivovým špenátem a zabalíme jako štrůdl. Vložíme na plech s pečícím papírem a potřeme rozšlehaným vajíčkem. Pečeme, dokud těsto nezačne červenat.

Květáková polévka s Nivou

Na másle orestujeme růžičky květáku, zalijeme vývarem a smetanou a uvaříme doměkka. Okořeníme pepřem a muškátovým oříškem. Před podáváním přidáme rozdrobenou Nivu.

Kuřecí řízky s Nivou a česnekem

Vymaštěný pekáček vyložíme po celé ploše silnějšími plátky syrových brambor, které mírně osolíme. Na ně naklademe kuřecí řízky, které jsme ochutili vegetou, posypeme česnekem nasekaným na plátky, přikryjeme pórkem nakrájeným na kolečka a zapékáme asi půl hodiny. Pak přidáme nastrouhanou Nivu, zalijeme smetanou a dopékáme tak dlouho, dokud se Niva nerozpustí.

Exkurze v Moravském krasu

Moravský kras, nejstarší chráněná krajinná oblast na Moravě, může návštěvníkům mnoho nabídnout. Vydejte se námi na exkurze, které připravila Ponikva – základní organizace Českého svazu ochránců přírod. Pomohou vám poznat kras tak, jak ho neznáte.

14. června – Botanická vycházka k Býčí skále

Karin Hustáková vám poví mnoho zajímavého o květinách, keřích i stromech. Sejdeme se v Adamově u zastávky ČD v 8.45 hodin. Navštívíme i Světelský oltáři v kostele sv. Barbory v Adamově.

21. června – Vodní živočichové krasu – Bystřec

Voda je základní prostředí pro život řady organizmů. Během exkurze se s některými seznámíte. Lektorem bude Miroslav Kovařík a sejdeme se u jedovnického kina v 9.15 hodin.

28. června – Medobraní ve Vilémovicích

Novinkou letošního ročníku bude exkurze s medobraním na včelařské hobby farmě v době vytáčení medu. Lektorem je Jiří Zigal. Sejdeme se ve Vilémovicích u autobusové zastávky a 9.15 hodin.

5. července – Ponory Sloupského potoka

Místa, kde voda z povrchu mizí v podzemí v lidech vždy vzbuzovaly pocit něčeho tajemného. Ivan Balák vám o nich poví mnoho zajímavého. Sejdeme se ve Sloupu u kostela v 9.15 hodin.

12. července – Botanická vycházka k Macoše

Macocha, to není jen světoznámá propast. Karin Hustáková vám představí botanické zajímavosti v jejím okolí. Sejdeme se ve Vilémovicích u zastávky autobusu v 9.15 hod.

19. července – Šetrné zemědělství v krasu

Šetrné zemědělství zajišťuje produkci zdravých potravin a chrání přírodní dědictví pro další generace. Lektorem bude Jozef Jančo, který na vás počká v Ostrově u jeskyně Balcarka v 10 hodin.

(pokračování článku na str. 4)

STARÉ HRADISKO – tady žili Keltové

Nedaleko Protivanova v okrese Prostějov, na východním okraji Drahanské vrchoviny, leží obec Malé Hradisko. V její blízkosti se nalézá oppidum – mohutné keltské hradiště, které náleží k nejznámějším a nejdůležitějším (nejen) keltským lokalitám na Moravě.

Místo je známo již od středověku díky nálezu jantaru. První zmínka o „hoře Kadidlné“ pochází ze zemských desek olomouckého kraje z roku 1519. Snad nejznámější je označení lokality jako Hradisco, ubi myrrha effoditur (Hradisko, kde je nacházena myrrha = jantar) na slavné mapě Moravy J. A. Komenského z roku 1627.

Zájem profesionálních archeologů a nakonec i systematický archeologický výzkum, který v letech 1934 – 1937 prováděl společně Státní archeologický ústav v Praze pod vedením J. Böhma a Moravské zemské muzeum v Brně, zastoupené J. Skutilem, vyprovokovali amatérští badatelé, boskovičtí rodáci F. Lipka a K. Snětina.

„Při velkoryse a průkopnicky pojatých výzkumných pracích, při nichž se uplatnil i první plošný výzkum v historii naší archeologie, byly odkryty rozsáhlé plochy uvnitř hradeb. Archeologové prozkoumali vnější i vnitřní opevnění včetně brány do předhradí,“ uvádí Jana Čižmářová z Moravského zemského muzea v Brně. Dodává, že velký důraz vědci kladli na perfektní terénní dokumentaci a v neposlední řadě na spolupráci různých pomocných vědních disciplin. Není bez zajímavosti, že v rámci výzkumu Starého Hradiska se poprvé v českých zemích uplatnilo letecké snímkování archeologické lokality.

Výzkum byl přerušen patrně v důsledku pohnutých událostí roku 1938 a následného válečného období a obnoven byl teprve v 60. a 70. letech minulého století, kdy lokalitu zkoumal J. Meduna a později pak (v 80. a 90. letech) M. Čižmář, který na předchozí odkryvy plynule navázal. Na západním předhradí odkryli vědci souvislou plochu větší než jeden hektar, což umožnilo získat poznatky o formě zástavby, charakteru komunikací a opevňovacího systému a v neposlední řadě o chronologickém vývoji lokality.

Prostor uzavřený hradbami byl souvisle zastavěn dvorci, které byly obehnány ploty či ohradami a odděleny komunikacemi někdy i dlážděnými. Dvorce patrně byly samostatnými hospodářskými jednotkami a patřily určitým rodinám či rodům. V jejich areálu jsou zachyceny jak velké obytné domy postavené na úrovni terénu, tak polozahloubené menší chaty, sloužící zřejmě jako dílny, protože je zde doloženo zpracování železa, tedy kovářství, lití barevných i drahých kovů, ražba mincí, výroba jantarových korálků, kostěných a skleněných předmětů a podobně. Archeologové odkryli řadu ohnišť a dokonce i hrnčířské pece, prozkoumali i několik cisteren na dešťovou vodu.

„Opevnění oppida bylo impozantní a v terénu je dosud velmi dobře patrné. V některých místech výškový rozdíl mezi dnem příkopu před hradební zdí a korunou valu činí až šest metrů. Opevňovací systém je delší než dva kilometry a svědčí nejen o umu jeho stavitelů, ale i o jejich organizačních schopnostech,“ vysvětluje Jana Čižmářová. Stavitelé museli přemístit obrovské množství zeminy, navozit značný objem kamene a stavebního dříví. To vše byly aktivity, které si vyžádaly jistě velké množství pracovních sil, jejichž činnost bylo nutno dobře zorganizovat a zkoordinovat a v neposlední řadě bylo nutno pracovníky zásobovat potravinami.

V průběhu výzkumů vydala lokalita velké množství nálezů, které vypovídají o životě jejích obyvatel a o jejich rozmanité činnosti. Především bylo nalezeno velké množství různé keramiky, železné nástroje a kování, zbraně, bronzové a železné šperky, zlomky skleněných perel a náramků. Dochovalo se množství zlatých a stříbrných mincí různých nominálních hodnot. „Zajímavé jsou nálezy jantaru jako suroviny, polotovarů, odpadu, zmetků i finálních výrobků. To spojuje Staré Hradisko s oblastí Baltu,“ dodává pracovnice muzea.

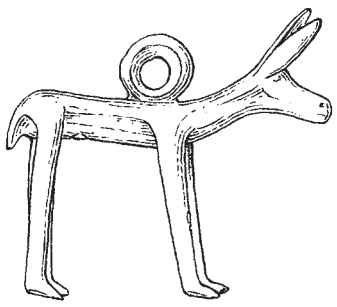

Počátek osídlení Starého Hradiska náleží do doby kolem poloviny 2. století před naším letopočtem a jeho konec nastal krátce po polovině posledního století př. n. l. Oppidum zde tedy stálo o něco déle než sto let. Nálezy nám ho vykreslují jako významné středisko řemesel a obchodu, nepochybně i středisko správní a snad i centrum kultu. Údajně ho mělo obývat až pět tisíc lidí.

Keltská oppida jsou často označována za předchůdce středověkých měst. Hovoří-li o nich akademik Jaroslav Böhm jako o „našich nejstarších městech“, vycházel nejen z poznatků o oppidech českých a západoevropských, ale především z výsledků výzkumu Starého Hradiska.

Nálezy tvoří součást stálé expozice Muzea Boskovicka – Keltové na Starém Hradisku, o níž bližší informace najdete na www.boskovice.cz.

Jak se tam dostat

Vlakem z Prostějova či Chornice do stanice Ptení nebo zastávek Stražisko a Zdětín – odtud vede několik značených přístupových tras ve směru ke Starému Hradisku.

Autem pojedete z Prostějova či Boskovic do obce Malé Hradisko, z části Skřivánkov po naučné stezce k oppidu, případně z Prostějova ve směru na Malé Hradisko – u hájenky pod oppidem odbočit a pokračovat údolím Okluky k rekreačnímu středisku. Odtud po červené značce k hradišti. Autobus vás přiveze do Malého Hradiska z Boskovic či Prostějova.

Íčko ve Veselici turisté chválí

Na kopci Podvrší u Veselice stojí už sedm let telekomunikační věž, využívaná jako rozhledna. Za tu dobu se stala vyhledávaným turistickým cílem. Toho využila obec Vavřinec a v rámci výzvy vyhlášené MAS Moravský kras, na předkládání projektů do programu LEADER ČR 2007, podala žádost o dotaci na zbudování Informačního a prodejního místa místních produktů.

Projekt, původně zařazen mezi náhradní, byl hodnotící komisí na ministerstvu zemědělství vybrán k podpoře. Stal se tak jedním ze šesti realizovaných projektů na území MAS Moravský kras v loňském roce. Jeho cílem je mimo jiné i propagace regionálních produktů. Informační a prodejní místo má sídlo v Kulturním domě ve Veselici. Právě tady je i záchytné parkoviště pro motorizované návštěvníky rozhledny. Poblíž vede turistická stezka i cyklotrasa.

Íčko ve vestibulu kulturního domu poskytuje návštěvníkům jak informace o Moravském krasu a okolí, tak o regionálních produktech. Turisté mají i možnost zakoupit si občerstvení, stejně jako většinu regionálních výrobků označených symbolickou modrou kapkou vody, jež je logem projektu. Pracovnice Íčka mimo jiné zprostředkovávají i kontakty na jednotlivé držitele značky. Návštěvníkům je přístupný internet, mohou využít sociálního zařízení, to vše zdarma.

V rámci projektu byly vytvořeny i nové internetové stránky rozhledny, členěné na tři sekce – Rozhlednu, Informační místo a Regionální produkty. Na adrese www.rozhledna-veselice.cz tak získají zájemci veškeré potřebné informace. Otvírací doba Íčka je přizpůsobena provozu rozhledny a z reakcí návštěvníků je zřejmé, že jeho otevření přivítali.

Školní lesní podnik Křtiny si připomíná výročí

Členem Místní akční skupiny Moravský kras je i Školní lesní podnik Masarykův les Křtiny Mendelovy zemědělské a lesnické univerzity v Brně. Letos si připomíná 85. výročí svého založení. Už od roku 1923 je účelovým zařízením Lesnické a dřevařské fakulty. Poskytuje praktické zázemí studentům lesnictví, krajinářství i dřevařství a vytváří vysokoškolským učitelům podmínky k řešení pedagogických a výzkumných úkolů.

Lesní pozemky ŠLP mají rozlohu 10.265 ha a vytvářejí souvislý komplex bezprostředně navazující na severní okraj moravské metropole Brna a sahající až k městu Blansku. Asi třetina ploch se nachází v CHKO Moravský kras. Zcela výjimečné postavení má ŠLP v naplňování estetické a výchovné funkce lesů. Proto v byly minulosti uchovány bez zásahu celé porosty s přirozenou skladbou dřevin. Z nich postupně vzniklo dnešních devatenáct přírodních rezervací. Pohodě i studiu slouží arboreta v Řícmanicích, Habrůvce a ve Křtinách.

Na vyvýšeninách jsou udržovány výhledy, v lesích palouky, kolem kterých jsou vysazovány cizokrajné dřeviny. Podchycovány jsou prameny a budovány lesní studánky. Na vybraných místech jsou umístěny památníky Lesnického Slavína. Tento soubor více než sedmdesáti památníků, studánek a pamětních desek, věnovaný význačným lesníkům, umělcům, ale i zvěři, stromům a lesům samotným, je skutečným světovým unikátem.

ŠLP je od roku 1997 držitelem ekologického certifikátu FSC podle certifikačního systému firmy Woodmark, od roku 2003 certifikátu PEFC. Školní podnik je důležitým centrem pedagogické činnost a vědeckého bádání nejen posluchačů Lesnické a dřevařské fakulty Mendelovy zemědělské a lesnické univerzity v Brně, ale i studentů a odborníků z České republiky, Evropské unie a dalších států celého světa.

Fotosoutěž pro každého

Obec Rudice a Rudická galerie ve spolupráci se Svazkem obcí Moravský kras vyhlašuje soutěž ve fotografii pro každého na téma Drahanská vrchovina není jen Moravský kras.

Jsou určeny tři tematické okruhy: Příroda; Příroda a lidé a Život v obci.

Soutěž navazuje na pravidelné soutěže Rudice ve fotografii a v letošním roce je otevřena pro obce ležící na území Drahanské vrchoviny.

Zájemci mohou posílat barevné nebo černobílé fotografie formátu A3. Každý může zaslat maximálně tři snímky. Do každého okruhu po jedné, nebo do jednoho okruhu tři apod.

Uzávěrka je stanovena na 15. října 2008. Vybrané snímky budou vystaveny v Rudické galerii. Vyhodnocení bude součástí vernisáže výstavy začátkem listopadu.

Součástí zaslaných fotografií je stručná charakteristika soutěžícího, která bude obsahovat především odkud je a co ho zajímá na fotografování. Dále pak souhlas s případným použitím jeho fotografie do kalendáře na rok 2009.

Fotografie posílejte na adresu: Obecní úřad, Rudice 7, 679 06 Jedovnice.

„MORAVSKÝ KRAS – regionální produkt“ modrou kapku má dalších deset výrobků

Certifikační komise, která zasedala v březnu ve Sloupu, udělila oprávnění používat logo s modrou kapkou a označením Moravský kras – regionální produkt deseti výrobkům. Jejich počet tak stoupl na osmnáct. Značka se dostává do povědomí lidí a už dnes se o ni ucházejí další výrobci.

Ručně malované a batikované hedvábí

Hedvábí je stoprocentně přírodní materiál. Má své neodolatelné kouzlo.

Studio Talisman se zabývá řemeslným zpracováním textilií. Hlavní náplní je malování a batikování hedvábí. Výsledkem jsou jedinečné doplňky. Vedle šátků a šál nabízí i metráž nebo obrázky, nároční muži si vyberou z široké škály kravat. Každý kousek je nezaměnitelným originálem. Výtvarnice Daniela Koplová uplatňuje malbu konturou i malbu voskem, akvarel, nebo třeba čtyři druhy batiky.

Studio Talisman
Mgr. Daniela Koplová
Lažánky 204, Blansko 678 01
tel.: 606 402 636,
e-mail: studiotalisman@seznam.cz
www.sweb.cz/studiotalisman

Ručně vyráběná mýdla z Moravského krasu

Ručně vyráběná mýdla jsou vhodným, pěkným a navíc užitečným dárkem. Výrobce z Lažánek nabízí na dvacítku různých druhů.

Do ručně vyráběných mýdel jsou přidávány rostlinné oleje, například tradiční olivový, mandlový, avokádový nebo konopný. Ale i stoprocentní esenciální oleje či sušené bylinky – levandule, meduňka s měsíčkem apod.

Ing. Václav Parák,
Lažánky 204, 678 01 Blansko,
tel.: 516 415 002,
e-mail: vapa1@seznam.cz
www.remeslazkrasu.cz

Včelí produkty

Se staletou včelařskou tradicí se pojí i zpracování včelího vosku. Tento stoprocentně přírodní materiál má stále své obdivovatele.

K tradičním výrobkům ze včelího vosku patří po staletí svíčky. Výrobce z Lažánek je nabízí v řadě velikostí a tvarů. Zaručeně stoprocentní včelí vosk je přírodní produkt a hořící svíčky si tak uchovávají přirozenou vůni. K dalším výrobkům patří sady vánočních a velikonočních ozdob.

Ing. Václav Parák,
Lažánky 204, 678 01 Blansko,
tel.: 516 415 002,
e-mail: vapa1@seznam.cz
www.remeslazkrasu.cz

Klasické šlové bavlněné zástěry a barchetové šaty

Vzpomenete si ještě na vaši babičku? Jak vás při nedělní návštěvě vítala mísou ještě teplých voňavých koláčů? Vždy byla čistá a upravená v krásné květované zástěře nebo barchetových šatech…

Krejčovská a textilní výroba má na Boskovicku dlouholetou tradici. Navázala na ni i krejčovská firma Yvonne, která je zaměřena na šití oděvů pro odpočinek a na práci v domácnosti. Základem kolekce jsou nejen tradiční barchetové šaty a klasické šlové zástěry, ale i další typy zástěr.

Využívají kvalitní a stálobarevné materiály ze zakázkové výroby českých továren známých svou kvalitou a vývo-

zem do celého světa. Yvonne pamatuje na všechny věkové skupiny a velikostní sortiment.

Yvonne, krejčovská firma
Iva Unčovská,
Chrudichromy 71, 680 01 Boskovice,
tel.: 516 45 40 87, 604 81 07 48,
e-mail:yvonne@yvonne.cz:
www.yvonne.cz

Jedovnický kapr

U Jedovnic najdeme soustavu rybníků. Největším z nich je Olšovec, který má rozlohu 42 ha. Chov ryb má v lokalitě dlouholetou tradici, nejznámější rybou je Jedovnický kapr.

Každoročně se do Jedovnic sjíždějí tisíce návštěvníků a milovníků ryb na tradiční výlov, který se koná pravidelně třetí víkend v říjnu (letos 18. a 19. října). Na nově postavené hrázi můžete sledovat rybářské žně, koupit si živého kapra nebo rybí maso, ale i ochutnat hotové rybí speciality. K tomu nechybí desítky stánků. Máte-li rybářský lístek, můžete si Jedovnického kapra během sezóny i sami ulovit. Povolenku vyřídíte v recepci autokempu Olšovec.

Olšovec s.r.o.,
Havlíčkovo nám. 71, 679 06 Jedovnice,
tel.“ 516 442 835, 723 830 686
e-mail: kemp@olsovec.cz
www.olsovec.cz

Skleněné dekorační výrobky a šperky

Fusing je jednou z nejstarších technologií zpracování plochého skla. Nejznámějšími mistry umění fusingu byli Římané a Egypťané.

Skleněné dekorační předměty zpracované touto starou technologií jsou oblíbenou a vyhledávanou součástí moderních interiérů. Sklo můžeme zdobit barevnými frity a pigmenty, vznikají tak působivé variace a vzory.

Také šperky lze tvořit technikou fusing. Svou barevností, tvarem a vloženou energií získávají duši. Každý z nich je originálem a nedá se opakovat. Autorka ráda experimentuje.

Erika Jonicová,
Malhostovice 14, 666 03
Tel.:736/649 151
e-mail: jerika@seznam.cz
www.ej-design.cz

Výrobky z ovčího mléka

Stoprocentní ovčí sýr je na našem trhu poměrně vzácný. Na farmě v Hlubokých Dvorech zpracovávají mléko ovcí z vlastního stáda.

Náš jídelníček se postupně mění. Směřuje k evropskému zdravějšímu stylu, v němž má více místa zelenina, mléčné výrobky a samozřejmě sýry. Proto zákazníci uvítají stoprocentní ovčí přírodní sýry, uzené, vyzrálé ale i brynzu a další výrobky. Dnes už má ekologická farma nedaleko Černé Hory vlastní mlékárnu splňující veškeré podmínky EU, a tak se s jejími produkty budeme setkávat i v širší distribuční síti. Restaurace Černohorské hraběnky nabízí nejen sýry, ale i pokrmy z nich připravené, nechybí ani speciality z jehněčího masa.

Zoltán Korenek,
679 24 Hluboké Dvory 12,
tel. 731 408 855,
korenek.zolo@centrum.cz:

Soubor dřevěných her a hraček

Firma LIFE Blansko má dlouholetou tradici ve výrobě dřevěných hraček, díky vlastním návrhářům a výtvarníkům nabízí stále něco nového.

Hračky firmy LIFE Blansko jsou schopny děti nejen pobavit, ale i poučit. V sortimentu výrobků nechybí široká škála výukových a školních pomůcek, oblíbené jsou i dřevěné reklamní před-

měty. Vysoká technická úroveň zpracování dřeva ze Školního lesního podniku Křtiny umožnila společnosti expanzi na rakouský, německý nebo norský trh.

K nejoblíbenějšímu sortimentu hraček se značkou LIFE patří kostky řady velikostí, domina, pexesa, společenské hry nebo hlavolamy, některé z nich získaly titul Správná hračka.

LIFE Blansko
Sadová 1023/21, 678 01 Blansko
tel.: 516 442 937, 603 501 700,
e-mail: life@life.cz:
www:life .cz

Pekařské výrobky

Bez chleba nelze žít… zpívá se v jedné známé písničce Voskovce a Wericha. Dříve bývali pekaři téměř v každé větší obci, dnes jsou vzácností.

Rudická pekárna není žádný kolos a přesto dodává své výrobky do prodejen na Blanensku, ale i do Brna. Základem produkce je chléb z tradičních klasických kvasů, což je dnes už poměrně vzácné. Pekař Jiří Horák využil starší recepturu a peče i výrazkový světlý chléb, ale i tmavý z celozrnné mouky s přidáním slunečnicových nebo dýňových semínek. Doplňkový sortiment tvoří sladké zboží jako vánočky, koláčky, loupáky, záviny, nebo bábovky. Specialitou jsou Rudické slané tyčinky, které také vznikají na podkladě staré osvědčené receptury.

Jiří Horák,
Rudice 300, 679 06 Jedovnice,
tel.: 723301171

Ovčí produkty

Ovce již po tisíciletí poskytují lidem užitek ve formě masa, mléka, vlny a kožešin. Starají se také o údržbu krajiny.

Vítkových v Kunštátě na Moravě vznikla v roce 1977. V té době chovali ovce především na vlnu. Dnes svou produkci zaměřují především na plemenná zvířata, jehněčí maso, vlnu, kožešinové předložky a výrobky z vlny. Vlnu je zpracovávána tradičním způsobem bez karbonizace. Při zpracování kůží nejsou nepoužívány chromové soli, proto zachovávají svůj charakter a dávají vyniknout přirozeným vlastnostem vlny – termoregulaci (tepelný izolant) a hydroskopičnosti (přijímání a uvolňování vlhkosti). Díky prohřívacím schopnostem snižují výrobky z vlny bolesti a zvyšují pohyblivost kloubů, svalů

a šlach. „Doporučujeme naše výrobky lidem, kteří se snaží najít rovnováhu a harmonii ve svém životě,“ říká Emilie Vítková.

Vladislav a Emilie Vítkovi,
Palackého 400, 679 72 Kunštát
tel.: 516 462 401, 777247137
e-mail: emilievitkova@seznam.cz

Světlana Tioková: HMOTA JE ŽIVÁ

Tvaroslovné a dekorativní pečivo Světlany Tiokové z Ruprechtova získalo už před rokem značku Moravský kras – regionální produkt. Autorka patří k prvním úspěšným uchazečům o logo s modrou kapkou.

„Základem mojí práce je tak zvané vizovické pečivo. To má ale ochrannou známku a také šestatřicet přesně stanovených figur. Já se věnuji vlastní volné tvorbě,která se řadí pod řemeslný název “tvaroslovné a dekorativní pečivo“.

První figurky vznikly, když synovi byly asi čtyři roky. Přál si mít pod vánočním stromečkem Betlém. Peněz bylo málo, tak jsem vymýšlela z čeho ho udělat, aby odpovídal i mým představám. Pocházím z Huslenek na Valašsku a tak jsem zavzpomínala na dětství a zkusila jsem Betlém „uplácat“ z těsta. K mému překvapení se docela povedl. Začala jsem se této tvorbě věnovat při práci jako odpočinkové aktivitě, to bylo asi

v roce 1978. Následovaly první amatérské výstavy, ale už před rokem 1989 jsem si vyřídila živnostenský list. Pořád jsem se pečivu věnovala jako koníčku při zaměstnání. Ve dne jsem chodila do práce, v noci jsem pekla. Pak manžel řekl dost. Vyber si jedno nebo druhé. Zvolila jsem si pečivo, a to se od roku 1990 stalo mou profesí. Začátky byly dost těžké.

Moje vlastní tvorba se postupně vyvinula ze základních vizovických figur. Musím se pochlubit, že do tajů vizovického pečiva mne zasvětila paní, která dělala figurky pro filmy Herminy Týrlové. To byla pro mne čest. Začala jsem se zvířátky, ta mají svou magickou symboliku. Například ježek má vypíchat nemoci z domu, proto je asi nejoblíbenější figurkou.

Postupně přicházely další nápady. Když člověk zvládne perfektně řemeslo a materiál, přijde i další inspirace snadněji. Přiznám se, že velká sériová výroba mi nesedí. Ráda tvořím a vymýšlím nové věci. Jsem jediný člověk na světě, který dělá z těsta krojované figurky a ty kroje jsou skutečně autentické, konzultované s etnografy. Mám zpracováno třicet pět krojů, většina je z Moravy, ale jsou mezi nimi i české a slovenské. Moje krojované figurky jsou uloženy v etnografickém muzeu v Brně, jako doklad stavu řemesla na přelomu tisíciletí. Známé jsou i mé Betlémy. V jednom roce jsem jich vyrobila šest set. Dvě stě z nich putovalo do Japonska. To byl asi můj osobní rekord.

Prvních deset let jsem dělala až šestnáct hodin denně, spala tři až pět hodin, zbytek dne zbyl na rodinu. Už nechápu, jak jsem to zvládla, ani jak to se mnou vydrželi mí blízcí.

Jedna várka těsta je z půl kila mouky a dvou deci vody. Těsto se hněte ručně tři čtvrtě hodiny, pak se musí nechat odležet, proto si ho připravuji den dopředu. Zpracování jednoho těsta (tvorba figur) zabere asi čtyři hodiny, podle složitosti figurek. Pak se musí figurky upéct, nebo spíše usušit. Drobné věci se pečou kolem čtyř hodin, větší až dvanáct. Když jsem ještě bydlela v Líšni, měla jsem pec ve sklepě a stalo se mi, že jsem jeden plech pekla tři dny. Prostě jsem na něj zapomněla. Pak bohužel šlo všechno do popelnice.

Mám hodně tvůrčích snů a netýkají se jen pečiva. Maluji, baví mne i textilní tvorba, ráda bych se jednou věnovala keramice, láká mne sochařská tvorba Ráda pracuji na zahradě, tam řeším svoje “deprese“. Jsem chytlavá na práci, zvláště když mne baví. Chtěla bych být dobrá babička, na kterou by děti vzpomínaly jako moje děti vzpomínají na moji maminku. Asi to všechno nestihnu, ale určitě to zkusím.“

Tak o své práci i plánech hovoří Světlala Tioková. Se svými figurkami se dostala i do mnoha koutů Evropy. Zlobí ji,jaké suvenýry jsou na některých i známých turistických místech nabízeny – příšernosti z plastů. Původní výrobky jsou zapomenuty. K tomu, že se přihlásila o certifikát Moravský kras – regionální produkt, ji přimělo slovo globalizace, které ji děsí.

„Já nechci abychom byli globalizovaní, všichni na jedno kopyto. Chci, abychom si v rámci Evropy a světa udrželi své zvláštnosti, svůj charakter, zachovali si svou tvář. Tomu byl projekt regionálních projektů mohl napomoci,“ řekla s nadějí Světlana Tioková.

Na čekané

Je temo jož pěkná hrumádka let, co stařeček Jozéfkůj spijó věčné sen na Lipufským krchůvko. Zbela po ních památka, kerá se vobčas vekládala v zémě, dež z večera praskál voheň f kamnech, teplóčko sálalo po seknice a dralo se peří. Stařeček za mlada, dež se ješče hospodařilo sókromě, beli sedlákem a kríf neposedná, vevádali fšelijaký kóske. Vekládá se, že za svobodna zbróseli celé kraj Drahanské Vesočine po mozekách, hledaja nevěsto. Dávali si hrát sólo na Vavřinečka f Krásensko, vo dožínkách f Šošůfce, na Drátenika ve Vostruvě, Na hode v Rozstáňó, po případě v Drahanech a Stodnicích a hinéch dědinách. Haž konečně si nevěsto našli a voženili se. Začali starosti a stařeček dustali rozom a vedli život, jak se patří. Ale zvustala hím jedna slabá stránka a tó bela honitba a přetem he pytlačení na panským.

Honitba v selským revíro, keró měli stařeček licitýruvanó, ta bela jenom jakse pláščem, habe pod ňém muhli čas k časo si zapytlačit na panským. Je pravda, že stařeček to dělali tak vopatrně, že hím na to nepřišli nebo jedna flinta, ta pytlácká, bela dubře skuvaná, buď na mlatě za trámem a nebo zahrabaná v leso za „Brodem“, pokaždý na hiným místě. Ta drohá, hóřední, visela pěkně vepocuvaná a vebliščená f seknice. A tak nikumo nemuhlo napadnót, že stařeček s tó drohó položili mnohýho srnca, zajice a koroptve do teho nepočítaja. Stařenka pré se pro toto stařečkuvo chebo naplakali dosť a dež si stařeček nechtěli dat říct, hani po dobrým, hani po zlým, zrazuvali ho vod pytlačení s potochó, že to jednó praskne.

A dež pré stařenka névíc trnoli strachem, dež stařeček ve fůři vobilí, jeďa do Prostihuva, měli zabalené jeden „kósek“, nebo f Prostihuvě bél na to dubré vodbet, dali se stařeček na stařenčine domluve do smícho a spostili samorůstló pěsničko: „Prostihuv je krásný město, má panenko nepověz to, nepověz, nepověz, ráda bes tam jela dnes“.

Stařeček pré švihli bičem do koní a nic si ze stařenčiněch domluv nedělali. No a jak se říká: „Boží mléne meló pomale, hale hístě“, a každá nepravosť se vemstí. A tak došlo he na stařečka.

Jednoho krásnýho dňa se domlovili v hospodě na „Červené“ pře dubré krapce Prostihuvské, keró tam čepuvali, že se vepravijó v noce, po slonka západo ze sósedem na Rozstanskó strano na čekanó. Samozřejmý, že na panský. Za dva dni se mělo jet na trh, a tak, že be neškodilo „vedělat“ si pár zlatek. Plácli si, a dež slonko zrůžovělo za Petrovickéma kopcama a pomale zacházelo za Šošůfkó, vetratili se vopatrně z hospode a pak ruvnó k leso. Zasedli s pytláckó flintó na klíně, z véhledem do lok, čekaja na sóseda a na srnca záruveň. Na Rozstanské věži bilo deset, půl jedenácté, sósed nigde, srnčí nigde, jeden zajic předrndal lóko a tam tem – s plantem. K půlnoce zašíl měsíc za mračna nad Stodnicema a hodělala se takuvá tma, jako v měcho. Stařeček podřimuvali, jedno chvílo zaslechli praskot v leso, ale nic se hím nevokázalo. Konečně klóklo dvanáct a stařeček začínali dustávat strach. „Že se temo cakramentovi něco stalo, že nende.“ Dež to najednó něco zapraskalo v hóščó a dralo se to vod stařečka k lokám, z les ven. Do stařečka vjel voheň: „Cákra, jeleň, to bode zlatek.“ Hani si nepomeslili, že majó naláduvaný brukama. Bez dlóhýho rozměšlení namířili flinto a prásk! A tade se stalo, nad čém ztohla stařečkovi kríf f těle. Domnělé jeleň zařvál: „Te potvoro, co děláš! Te seš sósed?“ Do stařečka, jag dež hrom bóchne. Skokem beli ho zraněnýho sóseda, hořekujóc: „Já sem ti to nechtěl hodělat, meslíl sem, že je to jeleň, ta potfora flinta, a na místě jo rozbili na padrť vo nébližší borovico.

A tak hím nezbévalo nic hinýho, než vzít poraněnýho sóseda na záda a vodnest Vaňkuvó cestó přes Člopke ke staveňó. Hunem nakšíruvali koně, v mžiko zapřihli do rakušánka, hodili tam votýpko sláme a na ňo zkrvavenýho sóseda a tryskem k dochtorovi do Slópa. Stařenka pré té noce nespali a jenom zahlídli, jak dvá locefeří verazili s koňma ze vrát. Meslili tém stařečka s tém sósedem. Dojeďa do Slópa, zbodili dochtora, keré měl po celým krajo velkó vážnosť a duvedl lidi hozdravit, dež šlo vo te nétěžší případe. Dochtor vstál, votevřel a stařeček mo zkrátka řekli co a jak. Sóseda vodnesli do ordinaci, dochtor napřeď pozvetahuvál pincétló bruke ze zádů he pod něma, zkrvavené zadek homél a desinfikcíruvál karbólem, vobvázál, pokébál hlavó a nařídíl: „Zavezte souseda dom, uložte do postele a já ráno přijedu“.

Tak pán dochtor jezdíl moc dní, kurýrovál, převazuvál a veléčíl. Celý léčení šlo na stařečkuve hótrate.

Tepró po příjezdo ze Slópa ze zraněném sósedem, veložili stařence co a jak a zapřísáhli se hí, že do nédelší smrti na flinto nesáhnó. A habe belo pokošeňó konec, vzali ze zdi flinto, to drohó, vebliščenó – hóřední, rozbili jo vo špalek pod kůlňó na cocke, že po ní nezbelo hani památke. Poté svolali fšecke děti a povidajó: „Děti, chraňte se flinte po celé život, to je névěčí pokošení v dumě.“ A vod té dube beli pré tem nélepší člověk a vo flintě pré se hím nesměl nigdo hani zmínit. Samozřejmý, že měli z hóřadama na přídavek velký voplétání, ale vevázli z teho dosť dubře. A postřelené sósed? Tem se na stařečka vůbec nehněvál. Dustál pré co chtěl. No a stařeček, keří beli teho příčinó, pré „vedělali hezkéch pár zlatek“, ale z kapce. Tak skončila pytlácká aféra a pomale se na ňo zapomíná.

V roce 1963 napsal Vincenc Průcha z Lipovce knihu – Památce MUDr. Heřmana Langra (správně Langera), který byl dlouholetým sloupským doktorem. Tato kniha oficielně nevyšla, šlo o průklep z psacího stroje, takže lze odhadnout, že jich bylo kolem pěti kusů. Protože se nářečí pomalu vytrácí a povídky jsou to přinejmenším milé, postupně vám předložím i ty ostatní.

Doma v Moravském krasu • Sezonní (pololetní) turistické noviny pro území Moravského krasu • Evidence: MK ČR E 17 343 • Vydává MAS Moravský kras, 679 13 Sloup 221, IČO: 27028992 za spolupráce s REC ČR, Senovážná 2, 110 00 Praha. • **Kontaktní osoby:** Jozef Jančo, tel.739 042 933, masmk@seznam.cz, Tomáš Kažmierski, tel. 606 102 818, tomas.kazmierski@reccr.cz, Iva Dyková, tel.724 159 439, iva.dykova@reccr.cz • **Grafický návrh a sazba:** 2123design s.r.o.

REGIONÁLNÍ ENVIRONMENTÁLNÍ CENTRUM Česká republika

Spolek pro rozvoj venkova Moravský kras

www.spolekmoravskykras.cz

Z historie Mlékárny v Otinovsi

Mlékárna v Otinovsi, jejíž sýr NIVA extra byl jedním z prvních držitelů označení **Moravský kras – regionální produkt**, má za sebou už více než osmdesátiletou historii.

Založení mlékárny

Psal se rok 1926 a zemědělci na Drahanské vysočině pociťovali potřebu založit družstevní mlékárnu. Chyběla jim možnost výhodně prodávat své zemědělské produkty a získávat trvalé odběratele. Průkopníkem této myšlenky byl řídící učitel Rudolf Bouda z Třebětína. z jehož popudu byl 22. března 1926 v hostinci Josefa Hořavy v Drahanech zvolen přípravný výbor. Do poloviny července se do družstva přihlásili zemědělci z desíti vesnic, kteří vlastnili přes dvě stovky dojnic. Trvalo ale ještě celý rok než se podařilo získat potřebný počet členů. Ustavující valná hromada mlékárenského družstva se konala 24. července 1927 ve Vorálkově hostinci v Otinovsi. Přítomní schválili, aby měla své sídlo v Otinovsi a nesla název **Rolnické mlékařské družstvo pro Otinoves a okolí, zapsané společenstvo s ručením obmezeným v Otinovsi**. Obec zakoupila pro mlékárnu pozemek, stavba byla svěřena Františku Slámovi z Boskovic a strojní zařízení dodaly firmy Novák a Ján z Prahy. V srpnu roku 1929 byl spuštěn zkušební provoz a slavnostní zahájení činnosti se uskutečnilo 29. ledna roku 1930. Stavba a strojní zařízení si vyžádaly náklady ve výši 634 000 korun; ministerstvo zemědělství podepřelo význam mlékárny příspěvkem 160 750 korun.

Nelehké roky

První léta byla velmi obtížná. Teprve po jedenácti letech existence se družstvo nacházelo v takových podmínkách, které poskytovaly příznivé předpoklady pro úspěšnou a prospěšnou práci na celé Drahanské vysočině. V družstevní mlékárně se vyrábělo máslo, tvaroh, dále tvarůžky a široký sortiment sýrů – ementál, sýr salámový, cihelkový, desertní, liptovský, tylžský, trapist, romadur, skaut, camembert a gouda. Doplňkovým zdrojem příjmů družstva byla sběrna vajec.

V březnu 1939 přišla okupace. Systém válečného řízeného hospodářství zasáhl i Rolnické mlékařské družstvo pro Otinoves a okolí. Správa mlékárny se musela podřídit směrnicím a nařízením německých okupantům a ztratila v jistém smyslu charakter družstevního podniku.

Zájem členské základny činnost mlékárny postupně upadal. V roce 1942 se začalo uvažovat o rozšíření tak zvané Vyškovské střelnice spojeném s evakuací obyvatel Otinovsi. Pro mlékárnu byla zpráva ledovou sprchou a závěr roku proběhl ve znamení likvidačního scénáře. Krajský soud v Olomouci potvrdil zápis o zániku společenstva.

Mlékárna za socialismu

Krátce po skončení války se lidé začali vracet do svých domovů. Zanedlouho byl vznesen požadavek i na obnovení mlékárny, které s sebou mělo přinést i nová pracovní místa. Žádost byla podána už v prosinci roku 1945 a ministerstvo výživy až v červnu roku 1947 obnovení činnosti povolilo. Záhy přišel únor roku 1948 a vše co s touto érou komunistické moci souviselo, a tak skončila doba, kdy o družstvu rozhodovala členská základna.

Mlékárna musela projít obnovou, protože část budov byla poškozena, stejně jako strojní zařízení. Jako rolnické mlékárenské družstvo zahájila provoz až 1. prosince roku 1949 a v roce 1954 byla začleněna do národního podniku Lacrum v Brně. Mlékárna tak přestala být samostatným právním subjektem.

Významným se stal rok 1960. Začalo se uvažovat o výrobě plísňového sýru Niva, k jehož dozrávání byla vhodná jeskyně Michalka v Moravském krasu. Začala rekonstrukce provozních místností mlékárny. O tři roky později se začalo s výrobou, která tehdy představovala 500 kg sýru denně. V letech 1979 až 1981 zaměstnávala mlékárna osmadvacet lidí. Mléko se sváželo z 56 obcí, denně dvaadvacet tisíc litrů. V roce 1989 to bylo už třicet tisíc litrů.

Privatizace a současnost

Koncem roku 1991 státní podnik Lacrum Brno zpracoval a předložil privatizační projekt, na další existenci mlékárny byla zainteresovaná celá Drahanská vrchovina. Proto byl v polovině února 1992 zpracován a předložen konkurenční privatizační projekt odštěpného závodu Otinoves, na základě kterého byly stanoveny definitivní podmínky k účasti na veřejné soutěži. Minimální odkupní cena byla stanovena ve částce přesahující 7,5 milionů korun.

Vítězem veřejné soutěže se stala obchodní společnost Mlékárna Otinoves, s.r.o. a v polovině srpna 1993 byla zapsána u Okresního soudu Brno-venkov. Za celou snahou v procesu privatizace stála myšlenka pokračovat v onom základním a jednoduchém záměru, a to zpracovávat dodávané mléko z nejbližšího okolí, pokračovat ve výrobě tradičních otinovských výrobků, zejména plísňového sýru NIVA, konzumního mléka a tvarohu.

V současné době Mlékárna Otinoves ročně zpracuje 10 milonů litrů mléka a vyrobí 1 200 tun plísňového sýru. Budova Mlékárny prochází kompletní rekonstrukcí, v jejímž rámci vznikla moderně vybavená podniková prodejna. V rámci Programu SAPARD podporovaného Evropskou unií byl vybudován moderní zrací sklep, který zaručuje ideální podmínky pro dozrávání sýrových bochníků. Mlékárna klade velký důraz na kvalitu dodávaných produktů, proto zavedla systém řízení kvality podle norem ISO 9001. Kromě ocenění regionální produkt je sýr NIVA také držitelem označení kvalitních českých výrobků KLASA.

Zpracováno na základě publikace 70 let Mlékárny Otinoves autorů Josefa Julínka a Karla Sommera a Výroční zprávy Mlékárny Otinoves s.r.o. za rok 2007

Střípky odjinud

Na Šumavě spuštěno značení služeb

Díky podpoře MŽP bylo na Šumavě na počátku roku 2008 spuštěno značení ubytovacích a stravovacích služeb, jehož pravidla a kritéria vznikala ve spolupráci s místními podnikateli. „Značka ŠUMAVA originální produkt® bude hostům garantovat, že navštívili kvalitní penzion, hotýlek, ubytování v soukromí nebo hospůdku, která se chová šetrně k životnímu prostředí, poskytuje vždy aktuální informace o okolí a nabízí „něco navíc“, například regionální gastronomické speciality, tradiční šumavský vzhled budovy nebo doplňkové aktivity pro turisty jako výlety s výkladem místního průvodce, vyjížďky na koních a tak dále,“ upřesňuje Tereza Vacková z REC ČR. Podobně jako u výrobků rozhodne o udělení regionální značky Certifikační komise. S prvními certifikovanými zařízeními se budou moci návštěvníci Šumavy setkat již v létě 2008. Více na www.regionalni-znacky.cz.

Kde koupit výrobky s modrou kapkou

Míst, kde lze koupit výrobky s certifikací Moravský kras – regionální produkt, pomalu přibývá. Je to například benzinová čerpací stanice Krhov, nové informační centrum ve Veselici, dále Včelařská prodejna Evy Zigalové ve Vilémovicích a prodejna Mlékárny v Otinovsi. Regionální produkty najdete i na Farmě dojných a kašmírských koz v Šošůvce nebo v Pivovaru Černá Hora, a to v podnikové prodejně, která je otevřena non-stop. Další možností je i Restaurace Černohorské hraběnky v Hlubokých Dvorech.

Regionální produkty se představují také při různých akcích. Stejně jako loni je najdete na blanenských okresních dožínkách, premiéru budou mít letos na dožínkách krajských. Výrobky s modrou kapkou se představí mimo jiné na tradičním výlovu rybníka Olšovce v Jedovnicích 18. a 19. října nebo na jedovnickém Vánočním jarmarku 6. prosince. Malou slavností certifikovaných výrobků bývá každoročně i Velikonoční jarmark pod rozhlednou ve Veselici.

Exkurze v Moravském krasu

(pokračování článku ze str. 2)

26. července – Okolí Holštejna

Trosky starého hradu, Lidomorna a další jeskyně, okolí Holštejna je plné zajímavostí. Objevit vám je pomůže Antonín Tůma, sejdeme se v Holštejně na rozcestí v 10.05 hodin.

2. srpna – Závrty Ostrovské plošiny

Závrty patří k nejtypičtějším povrchovým krasovým tvarům. Zajímavou lokalitou nás provede Antonín Tůma, sraz účastníků je v Holštejně na rozcestí v 10,05 hodin.

9. srpna – Šetrné zemědělství v krasu

Za šetrným zemědělstvím v Moravském krasu se tentokrát vydáme do okolí Sloupu. Lektorem bude Jozef Jančo, který na vás počká ve Sloupu u kostela v 9.15 hodin.

16. srpna – Lesy v Moravském krasu

Vydejte se na vycházku s odborníkem, který vám pomůže objevit to, co zůstává laikům ukryto. Exkurzi vede Dominik Franc. Sejdeme se v Adamově na zastávce ČD v 8.45 hodin. Vycházce předchází výklad ke Světelskému oltáři v kostele sv. Barbory v Adamově.

23. srpna – Včelí pastva – Medobraní

Jak včely hospodaří v Moravském krasu. Mnoho zajímavého o tomto užitečném hmyzu se dozvíte od Jiřího Zigala. Sejdeme se ve Vilémovicích na autobusové zastávce v 9.15 hodin

30. srpna – Krasové útvary Rudické plošiny

Na Rudické plošině se nachází řada povrchových a podzemních krasových forem. Průvodcem bude Ivan Balák. Sejdeme se v Rudici u větrného mlýna 9.15 hodin.